

EXAMENPROGRAMMA

Diplomalijn(en)	Financieel-Administratief
Diploma('s)	Moderne Bedrijfsadministratie (MBA) Vakopleiding Bedrijfsadministratie & Accountancy (VBA®)
Examen	Kostencalculatie niveau 5
Niveau	5 (vergelijkbaar met hbo-ad)
Versie	5-3
Geldig vanaf	01-09-17
Vastgesteld op	20-12-16
Vastgesteld door	Bestuur Nederlandse Associatie voor Examinering
Bijzonderheden	

Eind- en toetstermen								
*) = Zie toelichting								
K = Kennisvragen B = Begripsvragen T = Toepassingsvragen A = Analysevragen								
1	De kandidaat kent de inleidende kosten- en waardenbegrippen en kan hiervoor berekeningen maken.				K	B	T	A
	1.1	De kandidaat heeft inzicht in onderstaande begrippen/kan onderstaande begrippen uitleggen: • integratie • differentiatie • specialisatie • parallelisatie		x				
	1.2	De kandidaat kan het begrip standaardkosten beschrijven.	x					
	1.3	De kandidaat kan de onderstaande begrippen beschrijven. • directe en indirecte kosten • constante en variabele kosten*)	x					
	1.4	De kandidaat heeft inzicht in onderstaande begrippen/kan onderstaande begrippen uitleggen. • constante en variabele kosten • directe en indirecte kosten		x				
2	De kandidaat kent de diverse kostensoorten en kan hiervoor berekeningen maken.				K	B	T	A
	2.1	De kandidaat kan voorbeelden geven van kostensoorten.		x				
	2.2	De kandidaat kan berekeningen maken met grond- en hulpstoffen.				x		
	2.3	De kandidaat kan kostprijsberekeningen maken met afval en uitval.				x		
	2.4	De kandidaat kan de verschillen interpreteren tussen afval en uitval.		x				
	2.5	De kandidaat kan de begrippen technische voorraad en economische voorraad beschrijven.	x					
	2.6	De kandidaat kan berekeningen maken met betrekking tot de technische voorraad en economische voorraad.				x		
	2.7	De kandidaat kan voorraadkosten berekenen.*)				x		
	2.8	De kandidaat kan berekeningen maken met betrekking tot de kosten van grond.				x		
	2.9	De kandidaat kan berekeningen maken met betrekking tot de kosten van diensten van derden.				x		
	2.10	De kandidaat kan onderstaande begrippen beschrijven met betrekking tot de kosten van slijtende duurzame productiemiddelen: • rationele en irrationele overcapaciteit • economische en technische gebruiksduur • rationele capaciteit	x					
	2.11	De kandidaat heeft inzicht in de volgende afschrijvingsmethoden: • afschrijven met een vast percentage van de aanschafprijs • afschrijven met een vast percentage van de boekwaarde • de periodieke afschrijvingen zijn afhankelijk van het gebruik van het duurzaam productiemiddel • de annuïteitenmethode		x				
	2.12	De kandidaat kan capaciteitsberekeningen maken.*)				x		
	2.13	De kandidaat kan afschrijvingskosten en boekwaarden berekenen.*)				x		
	2.14	De kandidaat kan de economische gebruiksduur van een duurzaam productiemiddel berekenen.				x		
3	De kandidaat kent de kostenverbijzonderingsmethoden en kan kosten verbijzonderen.				K	B	T	A
	3.1	De kandidaat kan berekeningen maken met betrekking tot de normale en werkelijke bedrijfsdrukke, constante en variabele kosten.				x		
	3.2	De kandidaat kan berekeningen maken met betrekking tot de opslagmethode.				x		
	3.3	De kandidaat kan berekeningen maken met betrekking tot de productiecentramethode via de stapsgewijze methode.				x		

	3.4	De kandidaat kan berekeningen maken met betrekking tot activity based costing.			x	
	3.5	De kandidaat kan de kostenverbijzonderingsmethoden uitleggen.		x		
4	De kandidaat kan kostenbudgettering en kostenbewaking toepassen.		K	B	T	A
	4.1	De kandidaat kan berekeningen maken met betrekking tot een vast, variabel en gemengd budget.			x	
	4.2	De kandidaat kan de verschillen tussen voor- en nacalculatie berekenen.*)			x	
	4.3	De kandidaat kan berekeningen maken met betrekking tot activity based budgetting.			x	
	4.4	De kandidaat kan berekeningen maken met betrekking tot kostenbudgettering en -bewaking van projecten.			x	
5	De kandidaat kan verschillende kostencalculaties maken.		K	B	T	A
	5.1	De kandidaat kan berekeningen maken met betrekking tot het resultaat en de balanswaardering met behulp van de direct costing en absorption costing.			x	
	5.2	De kandidaat kan het verschil in resultaat berekenen en verklaren tussen direct costing en absorption costing.			x	
	5.3	De kandidaat kan berekeningen maken mbt de break-evenafzet, break-evenomzet en veiligheidsmarge.			x	
	5.4	De kandidaat kan de differentiële kostencalculatie toepassen.*)			x	
6	De kandidaat kan enkele optimaliseringsvraagstukken oplossen.		K	B	T	A
	6.1	De kandidaat kan berekeningen maken om tot een onderbouwde keuze te komen: <ul style="list-style-type: none"> • tussen leasing en kopen van duurzame productiemiddelen*) • met betrekking tot een productietechniek*) • met betrekking tot het uitbesteden of zelf produceren 			x	

Toelichting op toetstermen	
Toetsterm	Toelichting
1.3	De kandidaat kan de onderstaande begrippen met betrekking tot variabele kosten beschrijven. <ul style="list-style-type: none"> • progressief variabele kosten • degressief variabele kosten • lineair variabele kosten • trapsgewijs variabele kosten
2.7	De kandidaat kan voorraadkosten berekenen, rekening houdende met: <ul style="list-style-type: none"> • interest • kosten van opslag- en handling • bestelkosten
2.12	De kandidaat kan de rationele capaciteit berekenen. De kandidaat kan berekeningen maken met betrekking tot: <ul style="list-style-type: none"> • overcapaciteit in stuks • overcapaciteit in stuks t.g.v. seizoensinvloeden • overcapaciteit in stuks t.g.v. reservecapaciteit • overcapaciteit in stuks t.g.v. ondeelbaarheid van duurzame productiemiddelen • standaardkostprijs • ondernemingsverlies t.g.v. irrationele overcapaciteit
2.13	De kandidaat kan berekeningen maken met betrekking tot: <ul style="list-style-type: none"> • afschrijving als wordt uitgegaan van de waarde van de werkeenheden • afschrijving als vast percentage van de aanschafprijs • afschrijving als vast percentage van de boekwaarde (het percentage is gegeven) • afschrijving volgens de annuïteitenmethode • afschrijving afhankelijk van het gebruik van het dpm • boekwaarde als wordt afgeschreven volgens een vast percentage van de aanschafprijs • boekwaarde als wordt afgeschreven volgens een vast percentage van de boekwaarde • boekwaarde als wordt afgeschreven volgens de annuïteitenmethode • boekwaarde als de afschrijvingen afhankelijk zijn van het gebruik van het dpm
2.14	De kandidaat kan afschrijvingskosten berekenen bij jaarlijks veranderende restwaarden van het duurzaam productiemiddel. De kandidaat kan cumulatief complementaire kosten berekenen. De kandidaat kan zowel per jaar als cumulatief de interestkosten berekenen over het gemiddeld per jaar geïnvesteerde vermogen.
4.2	De kandidaat kan met betrekking tot de bedrijfseconomische analyse van de verschillen tussen voor- en nacalculatie de onderstaande berekeningen maken. <ul style="list-style-type: none"> • begroot en werkelijk resultaat, zowel volgens de categorisch als de functionele opstelling • verkoopresultaat • bezettingsresultaat bij productie en bij verkopen en bij seizoensinvloeden • budgetresultaat • efficiëntieresultaat • prijsresultaat • uitvalresultaat • afvalresultaat
5.4	Bijvoorbeeld door te berekenen of het vergroten van de productie door het accepteren van orders van incidentele afnemers wenselijk is.
6.1	<ul style="list-style-type: none"> • De kandidaat kan de contante waarde van toekomstige kasstromen berekenen zonder gebruik te maken van verstrekte symbolen. De kandidaat kan de contante waarde berekenen van een reeks bedragen van maximaal vijf jaren. • De kandidaat kan het indifferentiepunt berekenen.

TOETSMATRIJS	
Diplomalijn(en)	Financieel-Administratief
Diploma('s)	Moderne Bedrijfsadministratie (MBA) Vakopleiding Bedrijfsadministratie & Accountancy (VBA®)
Examen	Kostenrekening niveau 5
Versie	5-3
Geldig vanaf	01-09-17
Toetsvorm	online
Toetsduur	2 uur (120 minuten)
Totaal aantal vragen	17
Geslaagd bij	56% van het totaal aantal te behalen punten *)
Toegestane hulpmiddelen	woordenboek rekenmachine

Eindterm	Toetsterm(en)	%age pnt min	%age pnt max	Vraagsoort **)	K	B	T	A
1	1.1, 1.4	0	3	gesloten vragen		x		
	1.2, 1.3	0	3	gesloten vragen	x			
2	2.1, 2.4, 2.11	0	3	gesloten vragen		x		
	2.12, 2.13, 2.14	21	27	open vragen			x	
	2.2, 2.6, 2.7, 2.8, 2.9	5	6	open vragen			x	
	2.3	0	11	open vragen			x	
	2.5, 2.10	0	3	gesloten vragen	x			
3	3.1, 3.2	0	6	open vragen			x	
	3.3, 3.4	8	9	open vragen			x	
	3.5	2	3	gesloten vragen		x		
4	4.1, 4.3, 4.4	5	6	open vragen			x	
	4.2	5	11	open vragen			x	
5	5.1	5	16	open vragen			x	
	5.2	5	6	open vragen			x	
	5.3	5	6	open vragen			x	
	5.4	0	6	open vragen			x	
6	6.1	5	6	open vragen			x	

Verdeling beheersingsniveaus in percentage van het aantal punten:

K	B	T	A
3	5	92	

De verdeling in punten en beheersingsniveau kan 5% afwijken van de opgegeven waarden.

*) Iemand met 55,99% van het totaal aantal te behalen punten is niet geslaagd.

**) Een open vraag is een vraag waarbij een kandidaat zelf een antwoord moet formuleren. Bij een gesloten vraag maakt een kandidaat een keuze uit gegeven opties.

Voor een voorbeeld van door de Associatie gebruikte vraagsoorten, [klik hier](#).